

DEĞİŞEN DÜNYA, DEĞİŞEN İNTERNET

Oktay DURSUN

Bilgisayar Mühendisi
EMO Ankara Şubesi Örgütlenme Sekreteri
oktay.dursun@emo.org.tr

İlginci zamanlardan geçiyoruz, çağımız başka bir geleceğe gebe. Ekonomik ve siyasal krizler, artan halk hareketleri, kaynayan bir Ortadoğu. Canavarın zincirleri kopmuş gibi. Umudumuz insan için, insanca yaşam için, başka bir dünyadan yana hep.

İnternet bütün bu gelişmelerin bir parçası olarak karşımızda; kapitalizmin gelişmesinde sermaye için önemli bir rol oynarken, bugün dünya çapında bir bilinç oluşturmak, daha hızlı ve etkili örgütlenmeler hayata geçirmek için kullanılıyor. İnternet'in buradaki rolü ve sınırları tartışması bir yana, önemi yadsınamayacak bu teknolojik-toplumsal yaratının Türkiye'de "Güvenli İnternet" adı altında, "aile-çocuk filtreleri" tartışmasına sıkışması can sıkıcı. Bu yüzden belki tartışmayı doğru yerden, baştan kurmak gerekiyor belki; netdaş hakları.

Netdaş'lara Tehditler

Netdaş; İngilizce "netizen" kelimesinin karşılığı olarak türetilmiş "internet vatandaşı" anlamına gelen bir terim. Bazı temel ilkeler üzerine kurulan Türkiye'deki Netdaş Hareketi[1], hareketin tanımıyla birlikte aslında temel hakları da belirlemiş oluyor;

- İnternet üzerine (ve üzerinde) odaklı politika yürütür,
- Düşünce, ifade ve iletişim özgürlüğünü savunur,

- Bireyin mahremiyet hakkını ve özel hayatın dokunulmazlığını savunur,
- Bilgiye özgürce erişimin temel bir hak olduğunu savunur,
- "Net yansızlığı"ndan yanadır ve İnternetin toplum faydası için geliştirilmesine katkıda bulunur.

Bugün Netdaş Hareketi'nin bütün savundukları dünya ölçeğinde tehdit altındadır. Arap coğrafyasındaki halk hareketleri sırasında İnternetin kullanımını öven Batı'nın kendi ülkelerinde nasıl yasakçı ve baskıcı bir tutum izlediğini görüyoruz [2]. Egemenliğini ve otoritesini şirketler lehine İnternet üzerinde de sağlamaya çalışan yasal düzenlemeleri, batılı şirketlerin baskıcı rejimlere sattığı internet

takip altyapılarını[3], büyük internet şirketlerinin FBI, CIA ile yaptığı görüşmeleri[4][5], keyfi sansür uygulamalarını[6][7] dehşetle izliyoruz. Bütün bu gelişmelere karşı duran hacker gruplarının, Open Net Initiative, Electronic Frontier Foundation gibi bağımsız örgütlerin çalışmaları ve açıklamaları ne yazık ki bizim ülkemizde pek karşılık bulmuyor.

Güncel tartışmalar en çok "kişisel bilginin mahremiyeti" noktasına odaklanırken, "Derin Paket İnceleme" teknolojisi bu konunun en hararetli başlığı.

DPI ve Anonimlik

Derin Paket İnceleme (DPI - Deep Packet Inspection) veri iletişiminin tutularak incelenmesi, kısıtlanması,

değiştirilmesi veya kopyalanması için uygun ağ altyapısının kullanımına verilen isimdir. Kitlesel takibi, kişisel verilere ulaşılmasını, kullanıcı profillerinin oluşturulmasını ve gelişmiş sansür uygulamalarını mümkün kılan bu alt yapının Türkiye’de de terörle mücadele kapsamında meşrulaştırıldığını biliyoruz. Ülke çapında filtre uygulamasına yönelik en büyük tepki de yine kurulacak böyle bir alt yapının sicili aşkar olan BTK tarafından kullanımına yönelikti.[8]

DPI’yi çeşitli teknik yöntemlerle (VPN, Proxy, TOR vb.) aşmak mümkün olsa da esas savunulması gereken İnternet’te anonimlik hakkı. Kişinin toplumsal baskıdan kurtularak ifade özgürlüğün tam olarak sağlandığı anonimlik, elbette ki takip/kontrol mekanizmalarının devre dışı bırakılması demek ki bu da Google’ın CEO’su Eric Schmidt’in dediği gibi onu “tehlikeli ve devletlerin önüne geçmek istediği bir şey” haline getiriyor.[9]

Burada, ülkemizde TMMOB ile gelişen, mühendisliği topluma, doğaya, çağımıza ve geleceğimize olan etkileri ile bir bütün olarak ele alan anlayış, biz, başka bir dünyanın umudunu ve özlemini taşıyan mühendislere bir sorumluluk yüklüyor; İnternet’in bugün özel şirketlerin kontrolünde olduğunu unutmadan, elimizdeki araç ve teknolojilere sahip çıkarak, bilimin ve aklın ışığında yenilerini geliştirerek toplumun hizmetine sunmak.

1. <http://friendfeed.com/netdas>
2. http://www.bbc.co.uk/turkce/haberler/2011/08/110812_riots_social_media.shtml
3. <https://www.eff.org/deeplinks/2011/09/government-internet-surveillance-starts-eyes-built>
4. <http://www.nytimes.com/2010/11/17/technology/17wiretap.html>
5. <http://www.wired.com/dangerroom/2010/07/exclusive-google-cia/>
6. <http://www.flickr.com/photos/22325431@N05/6100668211>
7. <http://www.guardian.co.uk/technology/blog/2010/may/31/twitter-censoring-flotilla-questions>
8. <http://www.bthaber.com.tr/?p=15372>
9. <http://www.networkworld.com/community/blog/google-ceo-schmidt-no-anonymity-future-web>

A N O N Y M O U S

*Anonymous anlamlı ismiyle faaliyet gösteren aktivist gruplardan birisi.